

رویکرد انسان‌گرا به تربیت

یوهان پستالوتسی و فردریش فروبل

پستالوتسی و فروبل ضمن تحسین رویکرد رمانتیک روسو و توجه به آن، با اندیشه‌های شخصی و خلاق خود گسترده‌ن ساخت جدید تعلیم و تربیت را شروع کردند. باور آن‌ها بر انسانیت و عمومی‌سازی تعلیم و تربیت مبتنی بود. علاقه و حمایت پستالوتسی از روسو از ۱۹ سالگی آغاز می‌شود. به همین خاطر، نگاه او ادامه‌ی نگاه رمانتیک روسو است. فروبل نیز شاگردی پستالوتسی را تجربه کرده و در نتیجه حامل اندیشه‌های معلم خود بوده و سپس آن‌ها را دگرگون و متحول کرده است.

یوهان پستالوتسی (۱۸۲۷-۱۷۴۶م) مربی سوئیسی بوده که لقب پدر تعلیم و تربیت مدرن را به او داده‌اند. او به عمومی‌سازی آموزش و پرورش معتقد بود تا همه‌ی انسان‌ها، به‌ویژه طبقه‌ی فقیر، بتوانند فارغ از تبعیض و محدودیت، دسترسی رایگان و همگانی به آموزش داشته باشند. نخستین تلاش عملی و اطلاع‌طلبانه‌ی پستالوتسی، تأسیس یک مدرسه‌ی کسب و کار برای کودکان فقیر روستایی بود تا بتوانند در کنار باسواد شدن، محصولات ساخته‌ی دست خود را به بازار عرضه کنند. نگاه روشن پستالوتسی و آثار تربیتی او موجب شد دولت و عموم مردم متوجه اهمیت و فایده‌ی تعلیم و تربیت شوند. به دلیل این استقبال، تا سال ۱۸۳۰ بی‌سوادی در سوئیس

اصول رهاوردی یوهان پستالوتسی

- توجه به نیازها و علاقه‌های کودک
- تدریس کودک محور به جای تدریس معلم محور
- مشارکت فعال یادگیرنده در کلاس درس
- فراهم‌سازی بستر رشد طبیعی کودک
- دادن آزادی و اختیار به کودک
- ایجاد اقتدار و انضباط در مدرسه بر پایه‌ی عشق و علاقه، نه به موجب اجبار و ایجاد ترس
- تأکید بر تجربه‌های واقعی مبتنی بر حواس
- تأکید بر رشد همه‌جانبه‌ی کودک

سپس تصمیم می‌گیرد اندیشه‌ها و ایده‌های بدیع خود را در محیطی واقعی اجرا کند. از این رو، در آلمان و در سال ۱۹۳۷، مؤسسه‌ی مراقبت و بازی و فعالیت برای کودکان خردسال را تأسیس و در سال ۱۹۴۰ واژه‌ی کودکستان را برای این مؤسسه ابداع می‌کند.

فروبل نخستین مربی مدرن تعلیم و تربیت است که توجه جامعه و والدین را به سمت ارزش و اهمیت تربیتی بازی‌ها و فعالیت‌های آزاد کودکان جلب می‌کند.

به همین خاطر، علاوه بر چندین فعالیت متنوع بازی گونه، مانند آوازهای جمعی، کار با گل، دوزندگی و کار با گل و گیاه، مجموعه‌ای وسیله‌ی بازی و ابزار آموزشی با نام «هدیه‌های فروبل»^۲ را برای سطح پیش از دبستان طراحی می‌کند.

هدیه‌های فروبل پنج گونه وسیله‌ی آموزشی را شامل می‌شود که ترتیب ارائه‌ی آن‌ها به کودک از ساده به پیچیده است. برای مثال، گونه‌ی اول شامل گلوله‌های رنگی نرم و کوچک و گونه‌ی دوم شامل کره و مکعب‌های چوبی است.

سبک آموزش فروبل کودکان را در حوزه‌های مهارت‌های کشف کردن، مقایسه کردن، آزمودن، لمس کردن و تصور کردن توانا می‌سازد.

بر آموزش و پرورش پیش از دبستان بود. فروبل در سن ۲۳ سالگی حرفه‌ی معلمی را برمی‌گزیند. پس از سال‌ها تلاش و تجربه در مدرسه‌ها، مهم‌ترین اثر تربیتی خود را در سال ۱۸۲۶ با عنوان «تعلیم و تربیت انسان»^۳ منتشر می‌کند. در همان سال، مجله‌ی هفتگی آموزش «خانواده‌ها»^۴ را تأسیس می‌کند.

ریشه‌کن می‌شود. او پدر علم پداگوژی است. رویکرد و عملکرد او باعث شد تعلیم و تربیت در کنار سایر علوم، مانند سیاست، به عنوان یک علم و حوزه‌ی معرفتی شناخته شود. عمده‌ی تأثیر پستالوتسی بر آموزش در سطح ابتدایی است.

مربی آلمانی، فردریش فروبل (۱۸۵۲-۱۷۸۲م)، شاگرد پستالوتسی بود. حوزه‌ی اشتراک فکری فروبل و پستالوتسی، باور به رشد طبیعی کودک و مدرن‌سازی علم تعلیم و تربیت است.

اما برای پیاده‌سازی این باور، هر کدام مسیر متفاوت و در عین حال مکملی را در پی گرفتند. پستالوتسی مسیر آموزش در دوره‌ی ابتدایی را برگزید و تحول غیرقابل‌تصور در این سطح ایجاد کرد. اما تأکید فروبل

فلسفه‌ی تربیتی فردریش فروبل

- ابراز آزادانه‌ی خویشتن
- خلاق بودن
- فعالیت و مشارکت جمعی
- فعالیت‌های حسی-حرکتی

۱. به شماره‌ی اول مراجعه شود.
 2. The Education of Man
 3. The Educating Families
 4. Froebel Gifts